

SLOVENIJA.

List 39.

V torek 14. Listopada

1848.

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki torek in petek. Predplačuje se za celo leto v založnici v Ljubljani 7 gold., za pol leta 3 gold. in $\frac{1}{2}$, za eno kvarto 1 gold. in 45 kr. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odračtuje še $\frac{1}{2}$ gold. Za po pošti pošiljano Slovenijo je celoletno plačilo 8 gold., polletno 4 gold., za eno kvarto 2 gold.

O S N O V A

za zvezno prerojenje avstrijskiga cesarstva po pravilu ustavne slobode in narodne pravne enakosti

od

Ognjostava Ostrožinskega

Sloboda, enakost, bratinstvo
med ljudmi in narodi!

Zrušeno je tedej staro zidovje absolutizma v Avstrii in enaka razvalinam od potresa razdrtiga grada se nam kaže gomila ta absolutniga sistema, kot zamotana zmes, ki čaka na vstvarjoče roke, da bi z ljubeznijo nadahnile neprikladno maso in oživilejo z duham životvornim.

Veliko pomankanje vstvarniških umov množi stiske v Avstrii.

Neko sveto čuvstvo, izvirajoče iz velikosti te naloge, nas naganja z domernim namenam svetu razodeti, kar se nam pri resnim prevdaranjem tega strašnega mešanja v Avstrii z silnim prepričanjem ponuja.

Še zmiram se znajdejo ljudje, kateri spoznati nečejo, da sloboda našiga veka na podstavi pravice močnejšiga obstati ne more.

To je izvir vsih težavnosti, katerih ni toliko kriva prekucija leta 1848, kolikor neumetne vravnajoče roke.

Z oprostanjem oseb zversila se je velika francozka revolucija, zakaj razum prevelikiga omejenja osebniga okrožja slobode tam drugiga omejenja ni bilo.

Druga je v Avstrii, kjer se zraven osebniga in stanovskega boljarstva (aristokracije) obdržati hoče še narodno boljarstvo nemško in madjarsko.

Namreč na Ogerskim (nekoliko tudi v Galiciji itd.) misli v celi Evropi pobito boljarstvo stanovsko odškodovati se zdaj z narodnim boljarstvom.

Na Ogerskim je namenilo madjarsko boljarstvo ravno tisto razmero proti nemadjarskim narodom obdržati, ktero je Angležka obdržala proti Irlandi, in ktere razmere žalostni nasledki se v ravno zdaj izrečeni nečloveški sodbi pokažejo, ktero je prekleto angležkiga narodniga boljarstva nad nesrečnim Viljamam Smith O'Brienam izrekla.

V nebo vpijoča krivica madjarstva in neprenesljiva derznost njegovih vodil se zamore le takrat v celi velikosti pregledati, ako na vse avstrijsko-madjarske zmešnjave pazimo, ter vidimo, kako madjarstvo v svoji silovitosti in prenapetosti proti celotni državi vsako pravico Avstrije na dežele madjarske pod cesarsko krono avstrijsko spadajoče tajijo in to vse samo na podlagi revolucionarnih vodil (načel), med tem, ko se ravno tisto madjarstvo ne pomisli, proti nemadjarskim pod ogersko krono spadajočim deželam na polji drugikrat zapuščene zgodovinske pravice stati.

Politiške in narodne zadeve segajo tedej v sedajni čas močno ena v drugo. To je izvir tega mešanja, in meteža enih drugim nasprotnih pravil, pri katerih se vsaka stranka poganja, brez da bi ktera resnico spoznala in izrekla, zakaj sebičnost jih še vse preveč gošpodari.

Ako vse razpertije naše sedajnosti mirno pretresemo, moramo očitno priznati, da je poglavitno vprašanje samo to, kako de

bi se politična in narodna sloboda v državno edinstvo složilo?

Kako de bo to?

Politično oslobodenje v Avstrii je očitno le prvi del revolucije. V tem oslobodenju je večina v cesarstvu zlozna. Nihče neželi in noče starih časov v tem smislu (reakcije), zakaj zapopadek enakosti oseb, zapopadek demokratiške monarhije v Avstrii je že v življenje vpeljan pri vseh avstrijskih narodi, in reakcija je nemogoča!

Ako bi Avstrijsko cesarstvo le iz eniga narodniga življa obstalo, kakor po priliki francozka, bi Avstrijska revolucija zdaj že izpeljana in doversena bila. Ta en edini narod bi bil že vmirjen, in o srečni prihodnosti prirojene države bi se kar dvomiti ne moglo.

To de avstrijsko cesarstvo obstoji iz več organično omejenih, ravno zdaj zavoljo nemško-madjarske pretežnosti narazen siljočih in sovražno razdraženih življenj (elementov); in ravno za to sledi zdaj drugi del avstrijske revolucije.

Narodi avstrijski so zdaj na tistim razkrižju, kjer se polja občne državljansko-politične reforme (poprave) na poti posameznih narodnih interesov (zadev) navračajo.

Avstrijska revolucija je stopila tedej na tisto stopnjo, kjer se politično oslobodenje oseb za dovoljno garancio slobode ne derži, in kjer se tudi narodno oslobodenje ko neogibljivo terjanje naše dobe pokazuje.

Kakor je prvi del avstrijske revolucije samo z oslobodenjem političnim vseh državljanov vtolažen, ravno tako je edino sredstvo za vtolaženje drugiga dela te revolucije samo popolna politična emancipacija vseh narodov avstrijskih, in obstoj avstrijskiga cesarstva leži samo na njih slobodni zvezi (federativni), kot nar naravnim in nar ložjim načinu, in to samo na podlagi naravniga razvitja iz obstoječih življenj.

Razni narodni elementi se morajo tedej za slobodne narodne osebe deržati. Ako bi se potlej te narodne osebe z medjusebno na podlagi polne pravne enakosti osnovano zvezo gledé na edine državne namere v mejah celotniga cesarstva po pogojih pragmatičke sankcije zadovoljiti ne htele, takrat niso ti narodi več prijatli slobode, prijatli pravice, ampak prijatli sužnosti in krivice, puntarji ki družiga med narodi ne tirjajo kot pravico močnejšiga, desiravno je ona med osebami po blagoslovu družbine omike in po zadobljenih slobodah iz državljanskih stanov odpravljena.

Kako ima tedej biti?

Avstrijsko cesarstvo ima deset posameznih, organično razločenih narodov: 1) Nemci, 2) Čehi in Moravci, 3) Slovaki, 4) Poljaki v Galiciji in Sileziji, 5) Rusini, 6) Hervato-Serblji, 7) Slovenci, 8) Rumunji, 9) Madjari, 10) Taljani.

Teh deset državno in nasebno oslobodjenih narodov store une slobodne narodne osebe, ki se za nerazrušljivo edinstvo vzeti morajo.

Večina eniga ali drugiga naroda odloči, kam in k kateri narodnosti kaka dežela pripasti mora. Na posamezne male naselbine eniga naroda v sredi drugiga velikiga se naravno gledati ne more.

Ko se tako cesarstvo po narodnostih razdeli, in narodi za enakopravne na celotnost nove državne zveze spadajoče stranke pri-

znajo, imamo po našim predlogu 10 medjusebno neodvisnih narodov, kateri pod edino državno oblastjo kot slobodne osebnosti ena zraven druge živeči, edino državno namembo na narširši demokratičko-monarhički podstavi doseči, ali pri vsem tem brez zatiranja svoje osebnosti (narodnosti) od svoje moči samo toliko na skupni ali splohni fond odstopiti želé, kolikor je za državno namembo potrebno, ktera zamore le človečnost (humanitet) v narširšim pomenu biti.

Jasno se tedej vidi, da se avstrijska državna namemba (Staatszweck) brez oškodovanja narodnosti doseči zamore, zakaj državna namemba obstoji poglavitno samo iz medjusebne zaveze v brambo zoper sovražnika splohne osebnosti, narodne in družbine bitnosti in slobode.

Namemba državna ni zvezana z narodno namembo.

Zlasti pak v Avstrii se srečujejo zavoljo zemljopisne lege naselbin narodni in materialni interesi tako, da ako bi se popolna narodno in politično razdruženje praktično izpeljati hotlo, bi te narodnosti koj zgubo na materialnih interesih obžalovati mogle.

Za praktično razjasnenje tega imenitniga vprašanja sledi tu po gori razloženih pravilih izpeljana

Osnova

za prerojenje avstrijsko-zvezne države.

I. Deršavna zveza.

§. 1. Ta obstoji iz naslednih med državnimi mejami avstrijskiga cesarstva biujočih narodov, namreč: 1) Nemci, 2) Čehi in Moravci, 3) Slovaki, 4) Poljaki v Galiciji in Sileziji, 5) Rusini, 6) Hervato-Serblji, 7) Slovenci, 8) Rumunji, 9) Madjari, 10) Taljani.

§. 2. Narodopisna razdelitev naselbin teh narodov se bo odločila v prvem občnim narodnim zboru.

II. Deršavna namemba.

Ovarvanje zvonajno in znotrajno dušniga, vestniga in telesniga razvitja (razsnove), torej popolna gotovost slobode vseh k ti državni zvezi prištetih narodov; in njih posledni konec: človečnost (Humanität).

III. Deršavno pravilo.

Sloboda, enakost, bratinstvo med ljudmi in narodi!

§. 1. Popolna pravna enakost vseh narodnost gledé na postavodajavstvo in narodno razsnovo.

§. 2. Popolna pravna enakost vseh državljanov glede na vse iz državnih postav izvirajoče pravice.

§. 3. Primerno razdeljenje vseh tež in dolžnost med narodi in državljani.

IV. Deršavna nalika.

Narodno-ustavna zvezna monarhija nasledna.

V. Deršavna glava.

Cesar Ferdinand od Habsburg-Lotaringa z nasledno pravico po pragmatički sankciji.

(Dalje sledi.)

Povabilo

k velikimu zboru slovenskiga društva v Ljubljani.

Pervi izvrstni zbor slovenskiga društva v Ljubljani je na sredo 22. dan tega meseca določen. Društveno odborstvo je zato somenjski čas za veliki zbor odločilo, ker se ta čas veliko udov iz bližnjih in daljnih krajev v Ljubljani snide, ktere — kakor tudi domače — prav prijazno v zbor povabimo.

Doslej so naslednje reči v predmet imenovaniga zbora izvoljene:

- a) Nagovor društviniga vodja.
- b) Oznanilo dosihmal od društva doveršenih opravil.
- c) V rečeh društvinih postav.
- d) V rečeh društviniga staniša.
- e) V rečeh društviniga premoženja in prihodnjih stroškov.
- f) Govori mnogih udov, ki pa se morajo saj en dan pred zborom odboru na znanje dati, de se red govorjenja določi i. t. d. Obširni postavki se zamorejo le okrajšani v zboru govoriti.
- g) Naznanovanje vošil in svetov v prid društva.

Se vé, de vsi govori bojo v slovenskim jeziku, in de le v posebnih okoljshinah se zamore iznema čez navado dovoliti.

Odbor slovenskiga društva v Ljubljani
7. listopada 1848.

Austriansko Cesarstvo.

Dunaj.

(K.) 7. Listopada. Hvala in slava vsim domorodcam, zlasti pa slovenskima društvama v Ljubljani in v Gradcu, ki so, spoznavši korenino in namero puntarij poprejšniga meseca, imenitne razglase med Slovence razposlali in tako mir domovini ohranili; njih blagonosnimu delanju, in pa českim bratom hvala gre za to, de je bilo mogoče tako velike trume vojsakov okoli Dunaja skupej spraviti in tako veliko nevarnost odverniti, ki so jo celotnemu našimu cesarstvu nemško-madžarske zvijače in kovarstva, z pomočjo Lahov in tudi, žali Bog! nekaj svoj rod in pravo srečo zatajivših Poljakov, nakanile bile. Hrabri hervaški, česki in polski vojsaki so nam zmago naklonili in zopet bo edina mogočna Austria, ko veličanska zveza slobodnih, enakopravnih narodov, terdna stala. Slavjanski vojsaki so Italio ohranili, slavjanski vojsaki so pred ozidjem Dunajskim sovražnika Austrie sterli; politika Slavjanov se začinja! V višini turma s. Štefana se viha znamenje avstrijske edinosti, toliko in tako dolgo sovraženo in zasramvano černo-rumeno bandero, ono je edino znamenje velike in silne zvezne države slobodnih narodov, ki so z zgodovinskimi spomini in z zemljopisno lego skupej vezani v eni državi, kjer bo popolna enakopravnost vseh vladala. Naj bi te sicer žalostne prigodbe bile svarivni nauk taistim, ki menijo, de se vladarstva tako lahko overžejo in nove države meni nič tebi nič sestaviti dajo brez obzira na pravo korist stanovavcov; naj si Madjari na sanjarije od madjarske veličine in samostalnosti pozabijo, zakaj že se vdirajo v njih deželo kaznovavne vojaške trume; ravno tako naj Frankfurtisti sprevidijo, de so svoje poslopja o velikosti nemškiga, z oropanjem ptujih narodov in držav, pomnoženiga kraljestva na pesek stavljali, — tudi Poljakam bi želel, de bi se saj spregledali, de njih edini up v Slavjanstvu koreniti zamore; ali zdi se, de jih je večno oslepenje obsedlo.

Ako se na veličansko moč naše zmagonosne armade zdaj pogleda, in nji, bi djal, smešno letašno vojskovanje Nemcov z Danci zavoljo Šlesvika primeri, se prepričati mora o resnici besede velikiga Palackiga, ki je rekel, de bi pristop nemškiga kraljestva k Austrii boljši pomembo imel, kakor nasproti pristop Austrie k Nemstvu.

Austrijanski poslanci, zlasti pa kar jih je

iz Slovenje, bi se imeli zdaj naravnost nazaj poklicati, ker so za Austrio tako nevarne in škodljive sklepe storili; ravno taka bi se imela zgoditi z tistimi slovenskimi poslanci na deržavnim, punt in brezvladnost zagovarjajočim, zboru, ki niso za svoje volivce, ampak v škodo njih in celiga cesarstva govorili in sovražnikom Slavjanstva roko podali; nazaj bi se imeli poklicati, de se na njih mesto močje odberejo, ki potrebe in nevarnosti naše bolj spoznajo; in nihče ne reci, de volivci te pravice nimajo; zakaj ta zbor je ustavodajaven, do zdaj še nimamo postave, ktera bi razmero med volivcem in poslancem natanjko odločila, je treba se tedaj na naravno ali prirojeno pravico ozreti, katera pa gotovo pooblastivcu to moč da, svoje pooblastenje nazaj vzeti ali preklicati.

Danas smo zopet dobili časopise iz dežela, ktere smo več kot 14 dni pogrešali in z veseljem smo brali svarivne besede v Slovenii in v Novicah; sosebno važen je dopis iz loške doline na Ljublj. slovensko društvo. Deržavni zbor in občinsko svetovavstvo se mora tu, če ne v djanji, saj z besedami poglavitna vodja tega nesrečniga poboja imenovati; plačani poslušavci so v strahu deržali mali ostanek dobrih poslancov, med tem ko so levčniki širokoustno trobili in po svetu razglasovali, de je na Dunaju popolni mir in red, na Dunaju, kjer so vse štacune zaperte bile od strahu pred silo delavcov in drugih nemaničev, kterim je sam deržavni zbor cesarsko orožje priskerbel.

Danas so tudi zopet prišli neki drugi zmerni časopisi kot: Presse, Oestr. Lloyd, in v kratkim se bode tudi: „Allg. slav. Zeitung“ pokazala. Od tukajšnih vojsakov je že nekoliko brigad na Ogersko odšlo; tudi se pripoveduje, de so se Madjari že podvergli: tode v pogovore in pogoje se, mislim, naša močna armada ž njimi spušala ne bo.

Prehod iz mesta v predmestja je odpert od 5 zjutri do 7 v večer, čez linie pa z listam. Na vseučiliših leži več kompanij laških grenadirjev in narberžej bodo šole za eno leto zaperte. Zatorej svojim rojakam, slovenskim mladenčam, ki bi do osnove slovenskiga vseučiliša v Ljubljani v kako vseučilišno mesto se podati mislili, živo priporočim, v Prago na slavno vseučiliše iti; tam se bodo česki jezik in slavjanske znanosti naučili in jih bodo v slovenski domovini razširjati zamogli; zraven pa je tudi v Pragi vse dober kup, in prijaznost in postrežljivost naših českih bratov je občno znana. Le nemških mest, kot Inspruka in Graca, se ognite!

* Iz razlage, ktero je ban Jelačić kneza Vindišgreca o bitvi z Madjari pri Švehatu podal, se vidi, de so Madjari sicer razgnani bili, pa ne popolnoma pobiti, ker so se bili prav na pripravnim berdi vstopili, in pa, ker se je noč kmalo storila, v kteri so jo tako naglo nazaj na Ogersko potegnili, de še mertvih sabo vzeti niso vtegnili, in de drugi dan (31. Koz.) od Madjarov ni bilo ne duha ne sluha. De bi bili v Donavo tirani, nič ne stoji.

* V pretečenih dneh so iz Sedmigraškiga poslanci saksonskiga naroda na Dunaj prišli, razodet Jelačiću zvestobo do cesarja in vdanost za celotno monarhio. Pri obedi, hteri so bili tudi saksonski poslanci povabljeni, je narpopred Jelačić ban zdravico napil na čast saksonskiga naroda; na to je pa en Saksonec zdravico napil na čast hervaškiga naroda, kteri si v času, ko cesar pomagati ne more, sam pomagati zna; drug poslanec pa na čast svetiliga bana. Nato jih je ban ogovoril in pozdravil „kot zaveznike njegove v bojevanji za ohrano celiga lepiga cesarstva, v bojevanji za enekopravnost vseh v njem združenih narodov, v bojevanji za veliko, srečno, slobodno in skupno avstrijsko domovino. Bog ohrani žlahtni saksonski narod!“

* Po narnovejših novicah se je ban Jelačić skozi Štajersko na Hervaško vernil.

* Robert Blum, ud frankobrodskiga zbora je bil na Dunaju z orožjem v roci vjet in po nagli sodbi vstreljen. —

Slovenske dežele.

V Ljubljani 13. Listop. Ravno zvemo, de je tukejšni pomnoženi stanovski odbor predlog zgornoestrajškiga zbora zavoljo vkupniga posvetovanja zaverigel in tudi sklenil dva pisma na Nj. veličanstvo poslati, od kterih bo eno zvestobo in vdanost do Cesarja, drugo pa prave želje in misli krajnske dežele zastran pristopa k Nemcam in zastran frankobrodskiga zbora razodelo.

Iz Celovca. 7. t. m. Prav vesele reči nam slovenske novice oznanujejo. V Celji, kjer slavni gg. Gurnik, Konšek, ino duhovniki slovensčino močno podpirajo se bodo učenci tud slovenskiga jezika učili; v Mariboru bo mende iskreni domorodec gospod Matjašič veroznanstvo v nemškim ino slovenskim jeziku učil; v Ljubljani so učeniki šesterih šol sklenili, skoz vse latinske šole slovensko slovnic*) učiti, in na koncu leta učence izprašovati, ja! dva gospoda sta se za učenje avstrijske deržavljanske in kaznovavne pravice v slovenskim jeziku ponudila, — Slišati take vesele novice, je meni serce od veselja zaigralo, in z radostjo kličem: Slava in hvala vam gospodje, ki se za drago domovino trudite; vaše imena so z zlatimi čerkami zapisane v dogodivšino slavjanskega roda!!

Vse drugači, — žalostno je pa per nas v Celoveu.

Krog in krog Celovca Slovenci prebivajo, Celovec je na slovenski zemlji ležeče mesto, ino skoraj polovica djakov in učencov v celovskih šolah je slovenskiga roda; — ino glejte! v šolah taciga mesta od slovensčine ni duha ne sluha!

Sam odbor Koroškega zbora, kteri od Slovincov na Koroških dolgo časa nič slišati ni hotel, sam te je spoznal, kako koristno, kako potrebno bo v novi avstrijski cesarevini, de se mladost tudi slovensčine v šolah uči in navadi. Te clo ponemčan odboreje poslal prošnje na ministerstvo uka, de v celovskimu učilišču že za leto 1848/49 slovensko stolico oskerbi, in je v enim bogoslovca g. Keliča — učeniga in iskreniga domorodca — za načasniga učnika slovensčine priporočil. Pa čujte, čujte, kaj se zgodi.

Ministerstvo pošle tisto prošnjo nazaj v Celovec na tako zvano šolsko svetovavstvo (Schulrath), de naj ono to reč prevdari, in po svojim mnjenju ravna. Tisti Schulrath, v kterim sedijo in govorijo od slovenskih reči ino potreb hudi Nemci, pa še hujši nemconí, v svoji visoki modrosti sklene, de bi bilo nevarno slovensko stolico kakimu iskrenimu slovincu — „um Gotteswillen nur keinen Wähler“ — izročiti, in de ima jedan gimnazialski učenik to dolžnost prevzeti; alj ima kdo potrebne znanosti in potrebne ljubezni, to se le ni prašalo. Ino zares! tistih učencov jeden, kteri od slovensčine nič drugiga v sebi ne ima, kakor samo to, de je njega slovenska mati v v tistim slovenskim kraju rodila, kjer Slovenci še zmiram pojejo: „Wo ist das deutsche Vaterland“ — jedan, kterimu so hrabri brati Hrovati in Serbi „Barbarenhorden“, ino svetli Jelačić — ban „Knecht der Kamarilla“, tak gospod se je prederznil, šolsko mladost slovensčino učiti, njo s slovenskim duham nadihovati!

Veseli se slovenska mladost, zlata bodočnost tebe čaka! tvoj prihodni učenik že abednik prebira, že se iz male slovnic „buchstabirati, abändrovati“ etc. uči, de njemu pot od las kaplje, — že bere nemške radikalne novice, de najde novih lepih imen za Slavjane, ino jih tebi prav ljubeznivo ino prijateljsko iz slovenske stolnice oznani: „živi, živi duh slovenski!“ —

Slovenci! glejte, tako razumijo Nemci in Nemconí svobodo, jednakost in bratinstvo, tako hočejo nam deliti pravice nam od milostljiviga cesarja poterjene. Slovenci! alj bodemo še

*) De bi jo le vsi gg. profesorji znali!

Vred.

naprej perпусти, de se naše svete pravice tako nesramno kratijo, in le samo na papirju ostanejo? alj bodemo še dalej terpeli, de čez slovenske šole, ino njih potrebe terdi Nemci in Nemškutarji se posvetujejo in sodijo? alj bodemo dovoljili, de se taki zgoraj popisani učniki Slovincam usilijo, ino mladiga slovenskiga duha v naši za slovenščino plamteči mladosti kalijo ino dušijo? alj bodemo perпусти, de se naša mladost za svojo veliko prihodno nesrečo in škodo slovenskiga jezika ne navadi, alj pa se persili, v ptujih, daljnih krajih se človeščino učiti? — Slovenci! dolgo smo terpeli, dolgo smo čakali, alj zdaj — mislim — je naše poterpljenje per kraji. Slovensko društvo v Celovcu bo v kratkim prošnjo na ministerstvo uka poslalo, de se naj te v nebo vpijoče krivice popravijo.

Slovenci, bratje! mi se zanesemo na vašo ljubezen, ter prosimo za vašo podporo: i bit će bolje, ako Bog da i sreća junaška!

Svečan.

Od Drave. (Ž.) O priložnosti, ko so kanonirji dne 12. pr. m. 6 topov kroz Marburg na Hervatsko prepeljali, so marburškim stražarom po teh topovih skomine letele. Mislili so si mende, ti topovi bodo dobri za Dunajčane. Sklenuli so tedaj te topove vzeti. Nek marburški klobučar se je na ves glas slinil rekoč: Ti topovi so naši, soldati so naši hlapci! — Stotnik transporta to slišavši ni vedel, jeli bi se pri svoji mali množini vojakov branili ali ne (govori se, da jih je bilo do 40 mož); zraven tega se je še bal, da nebi ljudstvo se vzdignilo. Na to se ponudi jeden izmed topničarjev (pravijo, da je Štajere bil), ki izjavi svojemu stotniku, naj njemu branjenje prepusti, da se hoče braniti na življenje ali na smert, na jeden strel jih pade 30^a. Stotnik njemu dovolji storiti, karkoli za dobro spozna. Mestnjani slišavši, da se topničari hočejo na smert braniti, so na ravnost vso svojo hrabrost ino serčnost, ktere že popred niso imeli, zgubili. Topove peljejo serčno naprej, na Ptuj, berz pošljejo odbor iz Marburga Ptujčanom z nalogom, naj oni te topove odvzamejo. Pa dobili so odgovor: topovi so kroz Marburg prišli, zakaj pa jih niste vzeli? — Slovenci! pazite, poslušajte, kaj vaši nemškutarski mestnjani delajo; jasno se vidi, da vaši prijatelji niso! — Sadaj pa bojé hodijo, kakor bi jim repi posekani bili, ko so slišali, kaka se je Dunajčanom zapela. —

Tude ligorjansko kaso so marburški stražari hoteli uloviti. Bili so se najmer nekteri na pot spravljali, Dunajčanom na pomoč. Pa odkod denara dobiti za pot? to jim je po glavi šlo. Vmislilo si, Ligorjani imajo nekšno denarnico pri nekem žebleri v Gradskem predmestju. Ide k imenovanemu hramu 20 oborožanih stražarjev, obstopijo hram, nekaj jih ide gor v hišo. Gospa je sama doma, od nje terjajo denarnico, pa od nikakšne denarnice nič ne ve. Gospod je bil v gorici. Grejo odmah po njega, in tirjajo ligorjansko denarnico. Gospod potegne neko škrinjco izpod klopi, bila je polna knjig, večidel samih latinskih, dnara pa niso nič našli. (Zvedili so mende ti stražari, da so g. Ligorjani v imenovanem hramu nekaj svojih knjig shranili, in odmah so si vmislili, ta škrinja je polna samiga srebra!) Žalostni odidejo, kar na enkrat nazaj pridirjajo, ino na verhi peči med krompirjem začnejo preiskovati. Mislili so, da so v njem denarji skriti. Pa tudi tam niso nič našli, kakor so se nadjali! To so verli stražari za varnost imetka!?!

Kakor na Ptui (poglej 36. list Slov.) so se tudi v Marburgi nemškutarski mestjani proti našim bratom Horvatom obnašali. Lepo so prosili Hervati: „Dajte nam kruha, prosimo vas za božjo voljo!“ Pa za gotove peneze ni bilo nič dobiti! Kerčme in pekarnice so le še bolj zapirali. S tem se niso naši mestjani celo ne Slovincam priporočili; še le jeza vsih Slovincov padne na nje! — S veseljem smo nasproti zvedli, da so slovenski kmetje okol Hajdine,

kde so Hervati utaboreni bili, veliko kruha spopekli, ino med svoje slavlanske brate brez plačila razdelili. Bodi vam lepa, priserena zahvala za vašo bratinsko ljubezen! in bodite prepričani, da oni zoper svojega ino našega neprijatelja vojujejo!

(E) Od Drave 11. Listop. Tudi naša štajerska slovenska zemlja je posvečena za bojišče. Skoro vse dežele Austrijske so že pile kerv vojaško in mestjansko, mislili smo si, da v mirni Slovenii ne bo kaplice se prelilo. Ali Davor je tudi po njoj zamahnul meč kervavi. Osmega Listopada jutro, ker se je precej megla kadila, pride prek ljetmeržkih goric čez sv. Miklavža in Wolfganga čez faro svetinsko celo na tihem truma tolovajskih Madžarov brez vsega napovedanja in vklub pismu njihovega komandanta Perczela, da proti štajerski nemajo Madžari nikakšnega sovraštva, — proti mestu Ormužu (Friedan) in začnejo tam po hramih ropati in razbijati in naše predstraže (Vorposten) postreljat. Po vaseh razpostavljeni naši vojaki se kmalo alarmirajo in na enim hribi na stezi od velike nedele do Ormuža dobro mesto dobijo, iz katerega na neprijatelja pridna arteria sila hudo začne operirati, in ga nazaj obračati. Cele tri ure je terpelo, prejden ko se je prijatelj vmaknul, za katerim hrabri oklepni (Kürasiri) poskočijo in ga neusmileno prek meje oširajo. Od naše strane je 16 ranjenih, med temi je enim kanonirji rojenem Krajnci noga odstreljena in ravno, ko te verstice pišem mu smertni zvon iz našega turna mertvaško pesem zapeva. Mir ino pokoj njegovi duši, slava njegovemu imeni. Koliko je od strani Madžarov padlo ne vemo, ker so oni svoje ranjene in mertve na kola zmetali in s seboj odpeljali, en oficir mi pravi, da jih zna ranjenih in mertvih več čez 100 biti. Ormož je nar bolj terpel. Bojimo se novih naval take divje derhali. Vjetih imamo 8, med temi so prě 4 bečki dijaki. Celo orožane ženske služijo v tej trumi tolovajev. Na tenko mislim, da nam bodo to bitko g. Jamničar popisali, kateri so nazočnik bili. Skoz Ptuj vsaki den marširajo graničari iz Beča v Horvatsko in Slavonio, dnes pridejo Slunjani in nekoliko kompanij saperov in artilerie vsake verst. Graničarjev je že morebiti blizo 6000 tukaj skoz šlo. Kedar človek te zveste junake v svojih kmetijskih klobukih in v svoji čohi gleda, ali pa v različnem oblačili, enega s kalabrezerom na glavi, drugega s čako narodnega stražnika, tretjega v ogerskem gabani (kčepnjek), štertga v rudeči svoji kapi, pa vse dobro orožane s pogumnim licom ljudi od vsake starosti od mladenca 15 letmi do sivo-glavca, ter vsakem vernem Slavjani v oči solze se vlejejo misleč: To je zvesti graničar, kateri na glas svojega cesarja zapusti ženo in otroke hiše ino ognjiše in gre ga braniti, pa kaj mu bo za to na dar? — Junaki toti nam čudovite reči pravijo, kako so barikade jemali, čez hrame plazili in silno muke preterpeli. Ali vendar mu se berke vzdignejo, kedar jih vprašaš, al zmaga je vendar bila vaša? „Da kako gospodine čez Madjara in nevernog Švaba“. — Drugači smo mi mirni in prenapete Ultrademokrate, ljudi, kateri drugo ne želijo, kakor večno puntanje, so Vindišgreceve naredbe in postopanja vse vkročale in v omolknenje zavile. Vojaki tudi vsakega, kateri bi vtegnil čez Vindišgreca ali Jelaciča slabo govoriti aretirajo. Bode se kaj važnega na meji zgodilo Vam bom zvesto pisal.

* V Zagrebških Novinah h. sl. se bere povabilo v slavlanski zbor v Terstu: Mnogi v Terstu živeči Slavjani so se dogovorili društvo zložiti, v ktero zamore stopiti vsak Slavjan brez kakiga razločka, ne gledajoč iz ktere strani sveta in kakšniga je narečja. Namen ima: 1) Vzdigniti Slavjanstvo v Austrii, kolikor je mogoče, na viksi stopnjo izobraženja na podlagi slobode, enakosti in bratinstva. 2) Ovarvanje in bramba ustavne pravice po pravilu enakosti vseh narodov v Austrii; 3) Vza-

jemnost, približanje v jeziku in razumenje vseh vej velikiga slavlanskiga debla; 4) Podpiranje edine cesarske države in ustavniga prestola. —

Zato se povabijo vsi Slavjani in prijatli Slavjanstva v Tersti in zvonaj Tersta, de bi stopili v Slavjanski zbor in de bi pristop z svojim podpisam in oznanenjem svojiga prebivališa na priloženim listu poterdili itd.

Iz Gorice zvemo, de so namesti g. Katinelli izvolili za poslanca na državni zbor dohtarja Špangerja, hudiga Laha, ki si malo pred zavoljo laških simpatij, bi djal, življenja svest ni bil. Takšna je turba mobilium Quiritium.

Štajerska dežela.

V Gradcu se je zopet začasn timer deželni zbor sošel in sicer na dopis zbora zgornje Austrije, de bi se staroavstrijske dežele v Salzburgu po poslancih skupej pogovorili zastrau narimenitniših reči, ki dežele in celo državo zadenejo. Štajerski zbor je k temu povabilu pristopil in Celovec za mesto zbirališa predložil. G. Gurnik iz Celja in drugi slovenski poslanci so se temu zoperstavili, rekoč, de ima samo državni zbor oblast o ustavi avstrijski, o razmeri Austrie do Nemcov itd. veljavne sklepe delati. Ali zbor, v večini nemšk, za to ni porajtal.

Česka dežela.

Po novi vravnavi uradov na Českim bodo tam naslednji politiški uradi: Svetovavstvo c. k. namestnika v Pragi, 4 viksi opravištva (v Mostu, v Kraličnim Gradcu, v Pilzni in v Budejovicih) 24 kresijskih uradov in 190 okrajnih uradov. Kar se sodnih oblast tiče, je sklenjeno, de pride na vsakih 5 štirjaških milj okrajna in na vsake 48 □ mil kollegialna sodba. —

Ker drobnih dnarjev manjka, je mestno svetovavstvo v Pragi sklenilo na porošstvo Pražke občine izdati drobnejši dnarje iz papirja in sicer za 150,000 gold.

Moravia in Silezia.

V Silezii v Tešinskim okrožji so se kmetje spuntali in tirjajo od cesarskih gosposk, de bi se jim vse povernilo, kar so popred na raznih, zdaj odvzetih, davkih odrajtovali. Ako Bog da, bodo vojšaki in drugi pametni ljudje že premagali. —

Ptuje dežele.

Nemška. Vunder se je nekoliko avstrijskih poslancev v Frankobrodu ganilo; 35 jih je protestiralo proti sklepam frankobrodskiga zbora v Austrii; 29 jih je pa dovolilo v razkrušenje Austrie. Veseli nas tud naše dva poslance Šrota in Golda med pervimi viditi, kje pa je tretji (od sedem Novomeščanov izvoljen) Lašan ostal? Bolj bi bili ti poslanci svojim poročnikom vstregli, ko bi bili svoje kopita pobrali in pridši na avstrijske tla prah od nog otresli. — Frankobrodski zbor je v zadni seji sledeči smešni sklep storil: ker je knez Vindišgrec dva frankobrodskiga poslance tako merzlo sprejel, ga v stan tožbe postaviti in obsoditi. — Frankobrodski zbor je tudi nek sklenil kneza Leiningen na Dunaj poslati, de bo tam za nemške reči skerbel, ker se popršna dva poslance Velker in Mosler jim nista po volji obnesla.

Laska. Iz Turina se piše, de tam vsi časopisi in posebno neko društvo „Consulta Lombarda“ dvor, ministerstvo in zbor zlo sili k vojski z Austrio, vunder tim nič ni kaj kos. Čudno je en minister v zboru tim silezam odgovoril, rekoč: „Ausrija je stekel pes, ki se sam konča“. — Na mesto bojniga ministra Dabormida je zdaj nadgeneral dela Marmora stopil, in za ministra državnih del je izvoljen Torelli. V Kiavini pri Brešii je zopet mali punt vstal, vunder so ga že pomirili. Tamošni General je mestu Kiavenu plačilo 20,000 lir naložil, kteriga so mogli v 24 urah plačati in verh tega še vsakimu vojšaku 20 kr. vsak dan. 14 sardinskih bark nek varjejo od morja Benetke.

Nepolitiški del.

✓ Pa še nekaj zastran vpeljanja našiga jezika v šole in pisarnice.

Austria ima biti domovje slobodnih deržavljanov, kateri so slavjanskiga, nemškiga, romanskiga in madžarskiga plemena. Ker pa prava sloboda le iz narodnosti izvira, razne ljudstva te deržave ne morejo postati slobodne, če bi ne imele pravice po svoji narodni šegi se omikati in izobraziti v svoj prid, v korist cele deržave in vsiga človeštva. Torej je pa ljubleni Cesar, ki želi slobodo svojih narodov te z sledečimi besedami oslobodil: „Enakopravičnost narodov naj za naprej vlada po mojih deželah“ to je: Slavjan naj se obnaša ko Slavjan; Nemec ko Nemec itd. in nimata jeden drugimu te pravice kratiti. — Kdor pa misli, da slovensko slobodo tudi Nemščina zamore spočiti, je ni zapopadel, kakor tudi tisti ne, kdor tvrdi: ljubleni Cesar je nam podaril slobodo, kaj pa še hočemo, sej imamo zdaj vse! —

Draga duša! ljubleni Cesar je nam le pravico podaril, slobodni narod postati, ali to pravico sami vtrupiti ali vtelesniti moramo, ako hočemo v resnici slobodni biti. Tudi bolniku je Bog dal pravico življenja, ali zato vendar se ni zdrav, in smert je gotova, ako ne bo nevarne rane celil. — Politička sloboda in sloboda posamesnih ljudi — naroda, nista jedna reč. Res je, da prvo že imamo, alj drugo si še le pridobiti moramo. Pridobivali si jo pa bomo le po narodni omikanosti, čeravno je doseči popolnoma nikdar ne moremo, ker nobeden nikoli reči ne sme: „Zdaj vse vem!“

In resnično nam zgodopis vsih časov jasno spričuje, da so narodi slobodo še le po omikanosti vtverdili in vkorenili; in ko se jim je omikanost že spacičila in pokvarila, je tudi sloboda od njih pobegnula p. r. starodavni Greki in Rimljani. — Zgodopis pa tudi nam mnogo ljudstev pokaže, katere so sicer imele pravico slobode pridobivati po omikanosti, pa so jo v nemar pustile, in sebičnost vladarjev, alj pa kakiga družiga naroda jih je kmalo pod jarem spravila, in le kaki usmiljen človek, ko jih je vendar pod njim pozneje zdihovati slišal, je morebiti še rekel: „Prav vam je! v nemar pustivši pravico ste pokazali, da je niste vredni bili.“ —

Slovenci! naša omikanost se še ni spacičila: še ne išemo nevost po dnevnikih, ampak čisto milo serce jih nam na dom vabi; ne išemo prevelike modrosti po svojih glavah, ampak po rožnatih tratah božjo modrost beremo — pokažimo tedaj tudi, da smo slobode vredni — poslužimo se je! Na misel mi pride, da je neki častiti domorodec v naši ljubi Sloveniji djal: „Vse govorjenje a slobodi je prazno, dokler ne vpelemo našiga jezika v šole in pisarnice“ in on je resnico govoril, zakaj le po omikanosti zamoremo slobodni narod postati, in sredstvo jo doseči je jezik, torej je res prav smešno, kar nekteri pravijo: Slovenci, le tiho bodite, sej imate slobodo! Koga se boste še daleč pečali, če mi slovensko alj pa nemško pisarimo in tradiramo.“ — Vsakteri gotovo vé, da je vpeljanje našiga jezika v šole in pisarnice, za naš narod nar važnejši reč. Toraj storimo to, kaj čakamo? Poglejmo na Čehe! —

Podal sim se te dni v Ministerium učiteljstva in sim govoril z gospod posvetovavcem zastran stolic slovenskiga jezika. Zraven družiga je gospod tudi tole rekel: Dobro bi bilo, da bi se besede: „Enakopravičnost, narodnost“ v te reči v djanju spelnile, in ko sim zdaj opomnil, da bodo na Českem že to leto po latinskih šolah česki jezik vpeljali, mi odgovori: „Naj bi se tudi, posebno na Stovenskim izobraženi možje zato potegnili, mi jih bomo gotovo podpirali, in smo za tega voljo že poprašali, če bi bilo že zdaj mogoče.“ —

Po tem takim sim zvedil, kako de je in mislil si po poti: Mogoče bi bilo, mogoče. Pri perčetku sicer nekoliko težavno, alj za domovino vsak goreči domorodec rad dela et labor omnia vincit. —

Ali je pa to mogoče in grozno potrebno in pravično, je nar svetejši dolžnost sleherniga domorodca za izpeljanje te reči skerbeti, in zlo bi se pregrešili nad našo domovino, če bi se tega urno in krepko ne poprijeli. Kaj pa imamo v ta namen storiti? — Jez se hočem le o šolskih rečeh nekoliko pomenkvati. —

Naši protivniki takele govoré: Kje imate slovenske bukve? Kje učitelje? Kje učence, da bi slovensko znali? — Ti zaderžki so zares veliki, alj vendar niso nepremagljivi, kakoršne bi naši neprijatli radi imeli. — Poskusiti hočem dokazati, da bi jih vsakteri lahko

odrinil, kteriga le čista ljubezin do domovine vnema. —

Res je, da nimamo še vsih potrebnih bukev, vendar bo vsaki učitelj alj pa morebiti tudi kaki drug domorodec v kratkim nemške alj v družih jezikih pisane poslovenil. Al niso tega tudi Nemci in drugi narodi storili? Take bukve bodo potem potrebne, vsaki pisatelj jih bo lahko poprodal, kar deljavnost obuduje. Če bi jih pa učitelj na enkrat ne zamogel posloveniti, jih bo vendar lahko sproti za potrebo prestavljal, in kdor bo le nekoliko priden, bode to delo v dveh alj treh mescih zlagama dokončal, in zvezke (Hefte), ktere je dajal sproti natiskati, v ene bukve dal zvezati. Tega pa nobedin, kdor se je le z učenjem otrok svoje dni nekoliko pečal, ne bo poterdil, da bi učenik učence v šoli sproti (lectionswiese) pisati velil, ker se tako veliko časa potratil, kateri se sosebno učitelju zavoljo učencev mora drag zdeti, kar so dozdej nemški učitelji, kateri so šolske bukve po pravici zaverгли, večkrat storili in vendar nikoder ni bilo slišati: Bukov nimamo!

Zdaj pa vendar še ni mogoče, da bi se to alj drugo reč učili. — Kje imate učitelje? — Sam poznam dovolj častitih učiteljev, katerim je slovenski jezik že od nekdanj drag bil, in dostikrat so to v djanju dokazali in terdno sim prepričan, da bodo ti z veseljem ga zadelali po šolah, in radi Nemščini slavo dali, katero bodo pa vendar zavoljo tega spoštovali; in ker ni takih, se bodo najšli. Gotovo jih je dovolj, kateri zdaj v ptušini zaničevani tlako opravljajo in žele, v prid domovine od sorojakov spoštovani, delati.

Kaj bo pa z nemškimi učitelji po slovenskih šolah! — Kaj bo pa z slovenskim narodom po slovenskih deželah! — Kje imate učence, da bi slovensko znali? —

Nemškutarski učenci pravijo: „Kaj se nek z to slovenšino borite; mara kmet v šolah zanjo! — On le zato sina v mesto perpele, da bi se kaj maliga po nemško brati in pisati naučil.“ — Res je tudi, da se je to od kmetov večidel slišalo, alj posloveneno se to takole glasi: „Jez sim mojiga sinčika v mesto perpeljal, da bi se kaj koristniga naučil.“ — Ker so pa gospodje po slovenskih pisarnicah le nemšino pokali, in tiste bukvice, kterih se kmet še le bolj boji, če jih ne razumi, tudi po nemško pisane bile, je mislil: „Koristno bi bilo, če bi se moj Jernejček le toliko nemško navadil, da bi vedil, koga ti gospodje, kterim nič prav ne zaupam, govore, in včasih povedal, koga so mi v bukvice zapisali.“ — Glejte, moji nemškutarski učenci, ko bodo pa ti gospodje enkrat v bukvice po slovensko zapisali, bo pa rekel kmet: „Če bi se moj Jernejček le toliko slovensko brati naučil, da...“ Alj se to pravi: „Mara kmet v šolah zanjo!“ — Vidite, da je ta prazna! — Potem takim vendar še zmiraj želete, da bi ti gospodje še za naprej po slovenskih pisarnicah nemšino klatili, kar naš Cesar neče, in ste ravno zato „podpihovavci“ izdajavci naroda (Reactionäre). — Slovenci, varujte se jih! —

Težavno pa zares bode od začetka za učitelja, ker je učencam slovenska slovnica lanskí sneg. Če pa pomislimo, kako so te božički dozdej tudi nemščino lomili, če pomislimo, da so jih slovenske matere dojile, in da jih bo še na vsakim gimnazii en učitelj slovenskiga jezika podpiral, bode tudi ta zaderžk kmalo zmagan, in izurjen in vajen učitelj bode gotovo učence v več odsekov razdelil, in svoj uk pridoblenim zapopadkam permerjal. — Tako mislim, da bi bilo prav, kar se ne sme več odnasati. Slovanska lipa, katera je potrebe dežele dobro prevdarla, je potem predlog (Plan) na Ministerium poslala, kateri je bil poterjen. Tudi slovensko društvo v Ljubljani, katero je za domovino nevtrudljivo, bode morebiti to storilo! — Pravico imamo, ne bojimo se je poslužiti! — Sorčan.

Slovaki.

(Konec.)

Dne 26. je bila nesrečna bitva pri Senici, dne 27. v deži in blati hod od 5 ur in zmaga slavna pri Stari Turi, dne 28. z trudnim ljudmi zgodaj ostri boj pri Poradi in Mijavi! To so clo sovražni vojaki začudjeni hvalili. Nek stotnik, ki je takrat na povelje Lambergov (iz tega se vidi, da so si Madžari svojiga prijatla razmesarili! Vred.) proti nam stali mogel, je povedal pri Jelačiču — banu, da bi bil na 300 naših strelcov narmanj 600 vojšakov potreboval. Iz teh ranjenih, ktere

je vtegnil z sabo vzeti, so vsi, kot je ta stotnik Berliču pripovedoval, dobro, to je, v persi zadeti.

Po nesrečni Mijavski bitvi ste se še deržale Lubina in Krajne, dve slovaški vasi. Ko so se vernili Madžari in vojska od Mijave, je skočila v Lubini žena s koso nasproti madžarskim gardam ter je tako stotnika zadela — de je mertev iz konja padel. Narlepši pa so Krajnjani sprijeli z zmago vtekajoče Madjare. Vilhelm Šulek, mladi slovaški študent, je bil tam začetnik; ta je, v nadi, da potolčeni beže, jim hotel dati poslednji vdarec in je povezal z terdnimi vervmi brane in je z tem orodjem zadela ceste in ulice. Njegovi kmetje pa so se s puškami skrili za te pregrade in so tako sprejeli Madjare. Veliko jih je pri pregradah ostalo in po cesti okoli 50, drugi so si noge zabodli v brane, drugi so od ranjenih konj na tla ali na brane pometani bili itd. Naš Šulek je bil srečen od konca, dokler ni zvedil, da so se naši na Moravsko vmaknili, ali koj je bilo Krajne od vojske napadeno in obsedeno. Kako so tam potlej gospodarili Madžari — naj si sam bravec domisli. Šulek je bil vjet in v Frejštak odpeljan, kjer so začeli sodbo nad njim ti, ki so dne 29. od Stare Ture bežati mogli. Predložili so mu narpopred pogoje, pod kterimi madžarsko milost doseže, kteri so bili: da bi se odrekel Slovenstvu in da bi prisegel na madžarsko konstitucijo! Ali naš mladosečen, komej 19 let stari Šulek je z zasramovavnim posmehom zaverger darove milosti madžarske in je ponosno razodel, da je za Slavjanstvo vmreti pripravljen! Se ve de je divjost madžarska z tem ponosam razžaljena bila in de se je odsodba k smrti vsem potrebna zdela. Obsodili so tedaj mladiga Slovaka za slovaško narodnost na vislice. Dan njegove odprave je bil praznik — za te hudobneže, cela Nitranska gospoda je šla k ti odpravi, oslaviti jo. Šulek je šel k vislicam kot v boj, serčno; veselo, stanovitno, pričujoči tam — pripovedujejo, da je groza in jeza sprehajala obraze madžarskih gospodov, ki so se vidili tako malovredne in nizke vprico eniga k smrti za slobodo gredočiga slovaškiga mladenca!

Šulek pak! stojé že pod vislicam in imevši vmreti z rabeljnov roko, je z veselim glasam k ljudstvu kričal: „Naj živijo Slovaki! Slava Slavjanstvu!“

Tako je končal naš učenec. Mi smo z žalostjo napolnjeni, in serce toliko občuti bolečino to, da se z besedami potolažiti ne more. Ena samo je vera naša, ki nam tolažbo in hladilo vliva v slavjansko serce, ta vera, da bodo taki duhovi obudili v narodu našim posnemovavce; in taki posnemovavci, tako za slobodo in slavo naroda vmirati znajoči, bodo iz svojiga prahu obudili jezero maševavcov nedolžne kervi slovaške, in vnamejo en rod k požganju in pokončanju sovražnikov in k dosegi slave in moči Slavjanske!

Čačovski župan, pošten kmet, omikan in znan branitelj srenjskih pravic, z imenom Bartonj, je bil pregledan od madžarske gospode in k nesreči se je našlo pri njemu nekoliko iztisov slovaškiga razglasa, od narodniga slovaškiga zbora. Berž so ga vjeli tega pošteniga Slovaka in ga v ječo pahnil; smert mu žugaje! In v resnici je bil na vislice obsojen in to sicer z tako lahkomiselnostjo, da se je obsodba pri večerji in vinu zgodila. Bartonj je svoji zeni napisal nekoliko verstic, v kterih ji naznanje da svoje sanje in jo opomina, da naj zavoljo njega smrti nič ne porajta, „zakaj, pravi, jez ne vmerjem kot hudodelic, ampak kot pošten Slovak, in za narod svoj vmreti, je hvale vredna reč.“ Tako so v Senici tega zlahtniga moža končali. Z podobno smertjo so spravili iz sveta nekiga Svatika, mlinarja iz Kovalova, kakor tudi nekiga loveca iz Doline. Vseh zadolženje je enako bilo: krivica spoznane slovaške narodnosti! In tacih izgledov silno veliko. —

Zdaj je prišel čas, v kterim se imajo slavjanski rodovi boljši spoznati, resničniši ljubiti, krepkej v krepkejši zvezo stopiti, kot je dozdej mogoče bilo! Moramo, ako hočemo močni in slobdni iz prahu rev se vzdigniti, se v en interes združiti, nasprotno se dopolnovati, soglasno v eno celotino se složiti. Naj se izpolni prerokovanje Kolarjevo:

Co sto věku blandných hodlalo, zvrtné doba! (kar je sto vekov blodnih skušalo, zverne doba). Sto vekov nas je iskalo razdvojiti; naj tedaj sedajna doba podere vse hudobne namene naših sovražnikov, naj se rodovi slavjanski z novo ljubeznijo objamejo.